

Sedan den 28 april pågår en nationell strejk med stora demonstrationer i över 100 av Colombias kommuner. Bakgrunden är ett allmänt missnöje med regeringens politik, i synnerhet hanteringen av pandemin och morderna på sociala ledare. Den utlösande faktorn var en föreslagen skattereform som bl.a. skulle innebära höjd moms på basvaror och slå mot de fattigaste. I landets tredje största stad, Cali, öppnade polisen den 3 maj eld mot demonstranterna.¹ Hittills har ingripandena krävt åtminstone 24 människors liv, av allt att döma till följd av kravallpolisens övervåld,² 1180 personer har frihetsberövats, 380 har skadats och 15 personer har utsatts för könsbaserat våld. Dessutom har militära styrkor satts in för att kontrollera situationen.

I år fyller fredsavtalet mellan den colombianska regeringen och Farcgerillan fem år. Trots vissa framsteg har 904 sociala ledare och människorättsförsvare³ mördats sedan avtalet skrevs under och trenden ser tyvärr inte ut att avta. Särskilt längs Stilla-havskusten och i nordöstra Colombia har våldet eskalerat vilket lett till tvångsfördrivningar eller isoleringar av samhällen, blockering av livsmedelstransporter med mera. Det redan allvarliga humanitära läget har förvärrats av pandemin och slagit mot de mest utsatta och på så sätt vidgat klyftorna. Samtidigt har den militära närvaron stärkts runtom i landet och den colombianska regeringen har tidigare tillkännagett en planerad förnyelse av sin stridsflygplansflotta, vilket bland annat svenska Saab hörsammat med en stor marknadsföringskampanj. Efter påtryckningar, i och med protesterna, tog landets finansminister så sent som den 5 maj tillbaka denna planerade satsning.

¹ <https://www.ohchr.org/FR/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=27054&LangID=E>

² <https://defenderlalibertad.com/boletin-informativo-7-paronacional/>

³ <https://www.jep.gov.co/Sala-de-Prensa/Paginas/Petici%C3%B3n-a-la-Defensor%C3%ADa-del-Pueblo-de-informe-y-resoluci%C3%B3n-defensorial-por-grave-situaci%C3%B3n-de-DDHH.aspx>

Användningen av militär och det oproportionerliga våldet mot de senaste dagarnas protester måste därför ses i detta bredare sammanhang och hur det utgör ett ytterligare hot mot implementeringen av fredsavtalet.

Vi representerar 9 svenska organisationer som arbetar för mänskliga rättigheter i Colombia. Vi är alla med i det svenska nätverket Colombiagruppen och de europeiska plattformarna ODHACO och EU-LAT, som verkar för solidaritet mellan Europa och Colombia respektive Latinamerika och främjandet av mänskliga rättigheter. Just nu genomförs en aktion inom nätverken för att få ett stopp på våldet, men också för att lyfta de problem som ligger till grund för konflikterna i landet.

Sverige antog precis en ny strategi för svenskt utvecklingssamarbete med Colombia och vi välkomnar det fortsatta stödet till fredsbyggandet och implementeringen av det hårt utsatta fredsavtalet, samt undanröjandet av grundorsakerna till konflikten.

Den 29 april antog Europaparlamentet en resolution till stöd för fredsavtalet med anledning av avtalets femårsdag.⁴ Resolutionen upprepar Europaparlamentets åtagande gentemot den historiska process som fredsavtalet innebär och placerar situationen i Colombia i centrum för den europeiska debatten.

Mot denna bakgrund, den rådande nödsituationen och i enlighet med den svenska samstämmighetspolitiken (PGU) uppmanar vi därför den svenska regeringen och riksdagsledamöterna:

- Att likt EU:s utrikeschef Josep Borell offentligt fördöma repressionen av fredliga protester och det extrema våld som ägt rum i Colombia, och uppmana andra centrala beslutsfattare att göra detsamma.⁵
- Att ställa krav på garantier för de colombianska medborgarnas grundläggande rättigheter, samt att oberoende utredningar av de människorättskränkningar som ägt rum i samband med protesterna snarast genomförs, för att förhindra straffrihet.
- Att uppmana Eamon Gilmore, EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter och särskilda sändebud för fredsprocessen i Colombia, att genomföra ett europeiskt observationsuppdrag i Colombia för att säkerställa respekten för de mänskliga rättigheterna.
- Att fortsatt se över samstämmigheten i Sveriges officiella relationer med Colombia. Förtroendet för Sverige är starkt i Colombia tack vare det långsiktiga och konsekventa stödet till fred, till det civila samhället och till de internationella organ som verkar för demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet. Att exportera Jas Gripen eller annan krigsmateriel till Colombia står däremot i konflikt med Sveriges åtaganden i

⁴ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0160_EN.html

⁵ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/97888/corrigendum-colombia-statement-high-representativevice-president-borrell-violence-during_en

PGU och bör inte komma på fråga så länge tvivel finns kring hur colombianska statliga aktörer efterlever kraven på mänskliga rättigheter.⁶

- Att uppmuntra representanter för Sverige i Colombia att utnyttja dialogen med colombiansk polis inom ramen för det Sida-stödda samarbetet mellan svensk och colombiansk polis⁷ att understryka vikten av dialog och fredlig konfliktlösning samt tydligt markera att svenskt bistånd inte på några villkor kan finansiera en institution som utövar oberättigat våld mot den egna befolkningen.
- Att stärka uppföljningsmekanismerna och kraven på den colombianska regeringen i frågan om det svenska och europeiska stödet till implementeringen av fredsavtalet. Likväl som framsteg bör hyllas är det viktigt att synliggöra och åtgärda de förseningar och svagheter som rapporteras löpande av bland annat FN:s verifieringsmission, colombianska människorättsorganisationer och Kroc-institutet⁸.

Eva Ekelund, policychef, Act Svenska kyrkan

Per-Olof Allerth, direktor, Ankarstiftelsen

Lena Ingelstam, generalsekreterare, Diakonia

Ulrika Strand, generalsekreterare, Fonden för mänskliga rättigheter

Anna Stenvinkel, generalsekreterare, ForumCiv

Peter Brune, generalsekreterare, War Child

Anna Tibblin, generalsekreterare We Effect

Lotta Sjöström Becker, generalsekreterare, Kristna Fredsrörelsen

Nasma Salim, generalsekreterare, PeaceWorks

⁶ <https://www.omvarlden.se/Opinion/debattartiklar/att-exportera-jas-gripen-till-colombia-gar-emot-sveriges-ataganden/>

⁷ <https://www.sida.se/sida-i-varlden/colombia>

⁸ <https://peaceaccords.nd.edu/barometer#Spanish>